

GIPUZKOAKO AUTOBUS ZERBITZU PUBLIKOA

ZUK DIOZU ALDAKETA, NIK DIOT MURRIZKETA

Gipuzkoako zati handi bati autobus garraio publikoa eskaintzen dion Lurraldebus zerbitzuan lineak eta maiztasunak birmoldatzen ari da Gipuzkoako Foru Aldundia. Debagoieneko, Buruntzaldeko eta Tolosaldeko herrietan kezka handia sortu du Diputazioaren egitasmoak, murrizketak dakartzalako haien esanetan.



Igor Agirre

@igoragirre

ARGAZKIAK: DANI BLANCO

2017an EAJ eta PSEren esku dagoen Gipuzkoako Foru Aldundiak moldaketak egin ditu bertako herriak autobusez lotzen dituen Lurraldebus zerbitzuan. Debagoienan 2017ko urrian egin dira maiztasun eta ibilbide aldaketak; Tolosaldean eta Buruntzaldean berriz, aurreproiektua aurkeztu du Foru Aldundiak joan den udazkenean. Autobus zerbitzuak izango dituen aldaketek, ordea, arrakala sortu dute eta aurreproiektua ezagutu ostean, aldeko eta kontrako iritziek ezbaian jarri dute proposatutakoa.

Aldundiko Mugikortasun eta Lurralde Antolamendu departamenduak zerbitzua “berrantolatze” beharra ikusi du Buruntzaldeko eta Tolosaldeko ibilbideetan, “mugikortasun iraunkorra” ziur-

tatu eta herritarren “benetako beharrei” erantzuteko. “Gure eginkizun nagusia zerbitzu publikoa hobetzea da” adierazi zuen PSEko batzarkide eta arlo horretako diputatu den Marisol Garmendiak Euskadi Irratiko *Faktoria* saioan. “Arrazionalizazioaz” ere mintzo da Garmendia, haren esanetan lineak “gaindimentsionatuta” baitaude.

30 urtez funtzionatu duen garraio zerbitzuaren emakida 2018ko lehen lau hilabeteen barruan lizitatu asmo dute beste hamar urterako, eta martxan izatea espero dute maiatzean edo ekainean. Diputazioak kontzesio bakarrean bildu nahi ditu orain hiru enpresen ardurapean egon den zerbitzua, horretarako EAEko Justizia Auzitegi Nagusiak beste lizitazio batzuen inguruan



2015ean kaleratutako euren aldeko epai bat dauka esku artean: “Lizitatu gabe geratzen diren zonalde bakarrak dira”.

Debagoienan 2017ko urriaren 2an jarri ziren martxan Lurraldebusen lineen aldaketak. Bereziki Oñatin ez daude gustura. Lehen zerbitzu zuzena zuten Aretxabaleta, Eskoriatza eta Bergara eta berrantolatetarekin horrek okerrera egin duela diote, ez baitute herri horietara autobusez joateko aukerarik lineaz aldatu gabe. Beste adibide bat jarri du Mikel Biain alkateak: “Oñatiri dagokionean, Bergara eta Eibarren arteko linea zuzena ere galdu dugu”. Diputazioak dio autobus-aldaketarena ordu erdiko maiztasuna mantentzearen ordainetan jarritako baldintza izan dela;



baina Oñatiko Hirigintza zinegotzi Irati Etxeberriak bestelako iritzia azaldu du *Gipuzkoako Hitza*-n: “Bi aukera eman zizkiguten oñatiarroi, eta guretzat biak ziren txarrak”.

Eskualdeko beste zenbait udalerritan ere kexu dira lineak kendu edo ordutegia murriztu dietelako. Bergarako kasuan, hango udalak –EAJ eta PSEren agintepean– inkesta bat jarri berri du martxan herritarren iritzia jakiteko autobus zerbitzu publikoari dagokionez, eta udalbatzak aho batez onartu zuen “azken murrizketak” salatzeko mozioa.

Parte-hartze prozesua ala alegazioen tramitea?

Tolosaldean eta Buruntzaldean ere autobus garraioan aldaketak ekarriko di-

tuen aurreproiektuak hasieratik sortu du ezinegon. Proiektuaren edukia soilik ez, hura garatzeko moduak ere kritika zorrotza izan du eta “udalekin eta herritarrekin ez kontaktu izana” salatu dute hainbat hautetsik. Zerbitzuaren birmoldaketak izango duen eragina ikusita, udalerrietako ordezkariak ere alegazioak aurkeztu dizkiote egitasmoari. Andoain, Hernani eta Usurbilgo alkatetik aurreproiektua bertan behera utzi eta herrietako ordezkariekin konponbide adostua bilatzea eskatu diote Foru Aldundiari. Diputazioa ostera, aldaketak egiteko prest azaldu da baina inolaz ere ez aurreproiektua alboratuz.

Murrizketek mintzo dira hiru udal horietako alkateak eta publikoki salatu dute aurreproiektuak Lurraldebusen

» Andoain, Hernani eta Usurbilgo udalek diote aurreproiektuak Lurraldebusen zerbitzuaren %35 desagertzea ekarriko duela euren eskualdean

Lurraldebusen autobusetako bat Donostian, unibertsitate parean. Ikasleek ere nozituko dute zerbitzuaren birmoldaketa, Tolosan esaterako, goizeko lehen orduan fakultateetara doazen autobusen bidaia kopurua erdira jaitsiko da.

zerbitzuaren %35 desagertzea ekarriko duela euren eskualdean. “Zerbitzu batzuk kendu egin dituzte eta hori oso larria da” dio Andoaingo alkate Ana Karrerek. Andoaindik Donostiako Ospitalera joateko autobusen maiztasuna jarri du adibidetzat. Asteazkenean, ordu erdi dagoen autobusa ordu izatea aurreikusten du proiektuak orain.

Mugikortasun sailak, besteak beste, zifra bat darabil zerbitzuak “bermatu eta indartu” egingo direla baieztatzeko: Tolosa eta Donostia arteko eremuan bidaia 55etik 62ra gehituko dira egunero, haren esanetan, eta zuzenean hiriburura doazen autobusak ere izango dira asteburuan, lehen ez bezala... “Hori al da murrizketa?” erantzun zuen irratian Garmendiak, entzule batek azalduzako kexaren aurrean.

Baina azalpen horiek oso urrun daude herrietan sumatzen dutenarekiko. Usurbil, Eskoriatza, Oñati eta Arrasaten sinadura bilketak egin dituzte aurreikusten diren edo jada egindako “murrizketen” aurrean. Tolosaldearen kasuan, hainbat udaletatik alegazioak aurkeztu dituzte eta Diputazioaren aurreproiektuarekin desados agertu dira Villabona eta Tolosako udalak.

Tolosaldean ibilbidean aldaketa nabarmena aurreikusten da, ordu erditik ordubetera igaroko baita autobusen maiztasuna. Zehazki, Donostia zuzentzen diren 33 autobus izateko 18ra jaitsiko da kopurua eta goizeko lehen orduan unibertsitateetara joateko zerbitzua 8tik 4ra. Tolosako Udalak alegazioa aurkeztu du geraleku kopurua



mantendu eta maiztasunak orain artekoa izaten jarrai dezan eskatuz. Horretaz gain, Udaleko alderdi guztiek zalan-tzan jarri dute horrelako prozesu bat herritarren parte-hartzea sustatu gabe egitearen egokitasuna.

Mugikortasun diputatuak parte-hartzea lotu du derrigorrezkoa den alegazioen legezko tramitea betetzearekin. Hala, Buruntzaldeko eta Tolosaldeko aurreproiektua "behin-behinekoa" dela dio eta jasotako alegazio guztiak aztertuko dituztela: "Maiztasunak, seguru asko, aldatu egingo ditugu azken proiektuan. Zubietako kasuan, adibidez, gure akatsa izan da eta ez da linea kenduko". Denera, herritarrek 3.000 alegazio inguru aurkeztu dituztela diote oposizioko taldeek.

Zifren eta datuen dantza

Lurraldebusen erabiltzaileen kopurua hazten ari da bitartean: 2016ko datuekin alderatuz, 2017ko lehen sei hilabeteetan ia 4 puntu, eta ia linea guztietan izan da hazkundera. Erabakiak hartzerakoan datuek diotenari kasu egiten diotela azpimarratu du Garmendiak: "Badakigu zehazki jendeak noiz erabiltzen duen autobusa, nondik nora joateko eta zer ordutan". Hori kontuan edukita, goizeko punta-puntako orduak, aldatu ez ezik, indartu egingo direla dio, "jendea lanera, ospitalera edota unibertsitatera eramateko"

Andoain, Hernani eta Urnietatik Donostiako Ospitalera doan G3 lineako bidaiak astegunenez %44 eta asteburuan %68 murriztuko direla salatu dute sindikatuek. Foru Aldundiaren esanetan, ordea, punta-puntako orduetan "indartu" egingo ditu birmoldaketak, "jendea lanera, ospitalera edo unibertsitatera eramateko".

» **Proiektuaren edukiak soilik ez, hura garatzeko moduak ere kritika zorrotza izan du eta "udalekin eta herritarrekin ez kontatu izana" salatu dute hainbat hautetsik**

EH Bilduko eta Ahal Duguko Batzar Nagusietako ordezkariak ere badituzte euren datuak ordea. Foru Aldundiak, gaur egun, urteko 3,5 milioi kilometroko zerbitzua esleitzen du haien esanetan. Aurreproiektuak berriz, urteko 2,7 milioi kilometro esleitzea aurreikusten du, %23 gutxiago. EH Bilduri "manipulazioa" eta gizartearen "alarma" sortu nahia egotzi dio Garmendiak, bere esanetan, koalizio abertzaleak 2015ean aldaketa eta maiztasun berak proposatu baitzituen.

Bestalde, beste eskualde batzuetan egindako aldaketek emaitza onak eman dituztela argudiatzen dute Foru Aldunditik, horretarako erabiltzaile kopuruan jarri dute arreta: Goierrin 2016an, %38,8ko gehikuntza izan zen eta 2017ko lehen seihilekoan %12,4koa. Nolanahi ere, eskualde horretan autobus zerbitzua birmoldatu eta erabiltzeko parte hartze prozesuak eta kanpainak egin ditu Aldundiak herritarren artean azken bi legegintzalditan.

Langileak ere kezkatuta

Proiektu proposamenak autobus zerbitzuko langileen artean ere harrotu ditu hautsak. Orain arte Buruntzaldeko eta Tolosaldeko ibilbidea kudeatu izan duten enpresetako langileek, UGT, ELA eta LABen babesarekin, agerraldia egin zuten azaroan. Haientzat ere "murrizketak" dira Aldundiak proposaturikoak eta zerbitzu publiko batez hitz egitean "gizartearen interes orokorra interes ekonomikoaren ginetik" jarri behar dela diote.

30 langilek baino gehiagok lanpostua galdu dezaketela ohartarazi dute sindikatuek -100 lagun inguru ari dira orain lanean-. "Zerbitzuak kentzean, langile asko soberan egongo dira" ohartarazi dute. Kontrara, Mugikortasun Departamentuak dio enpresa esleipendunetan ari diren langileen subrogazioa jasotzen duela aurreproiektuak eta beraz lanpostua eta baldintzak mantenduko dituztela. ■